

ৱাৰী মজা

সিবু ৱাৰীৰনে!

নৱোত্তম

ঐ, ইবোহল, ইচিল-ইনাও নুপা মজা নুপী অনী, তৱেংকী অহলনি। নহা ওইৱিঙেদি মী-লাই কনামু কীৰিবৰা নহে। ঐথোয়া লৈকাইসিততা নহনা মাৱক সোমমদি ঐহাৰুপ নুশিৰীনা শৰুঙনবিৰিবনি।

মীৱক ডিঙনকা কমা পামজৱকথিবা! ঙসি চহী ৫০ হেঙিঙৰুকা সিফাওবনা মা ইবাৰি নহা পাখৰ লেখাশিওম সিনেনা ড্ৰামা য়োমীৱবগী ৱাখৰকা হেদুম তেৰিবনি। অদুৰ হেঙিঙী ৱাখলনি কীৰী-কীৱম তৌদুনা য়ুমদগী মপান হায়বু শুংখোক-হেৰু খেঙিকলেভে। তঙইফন্দনা ঙসি ওফেক হেৰু মৌখনা নে-ডানা ফমখতা অম, অয়ুৰ কুল কাথিবা ইচানুপাদুবু তেডতা কায়না য়ুমা য়োৱক্ৰৱিৱা হায়বা খঙনিংবা হায়না পুঙিঙ লৈতাহনে।

নহাৰ হেথিবা নোমোইজিক্ৰ মুমিকী ৱাৰি, ইনক-নক্কা নো-নাং মখোলা অমা-অনীং তথি, ইনকু কাৱনে খেৱকথিবা গাৰী ময়ামগী ফম-ফন চেংখনকথিবা সিফাই ময়াল। লৈকাই কোশিখিবা খঙইহে। ঐথোয়া ওপৱনেক ঠোঁট তৌমোমিমাৱে ৰুঙক্ৰুকা, মমা-মা মাথোৱা ৰুঙদি লেজুকা সনা লুপা খৰকদাও মমাগী মখাঙাও কিশিনহৰুগা খোঙ্গোল কাও মমা লুপা খৰকদাও মমাগী মখাঙাও কিশিনহৰুগা খোঙ্গোল কাও বা খিৎকোৱনি।

সিফাই হায়বু আংসিদি কৰিওনা অঙক য়াৱা জু ৰিৱাৰি! অদুৰ মপা হায়বু কৌনিদা মমবু ইহাশিবু মপুৰিক্ৰ খেঁপেংপিৰা ৰাই-ৰা থা থিৎনা হায়বুগা, ঐথোয়া পুৱা ইমুং চঙলকৰে। মতাদুনা নিক্ৰুকাৰু কপলাকক মতৌনি ঐনা ধনখিবা - "হায় ইবোহলনিসিদি পা অঙৱদেকা!" কৰাবু খৌনা ফক্ৰৌৱিবনা? ইয়ুমা চঙলকৰু নোমি পায়বা সিফাইগা পুসিকসনা মমা-মচাথেনা সনুমাঙা লেপাভঙকা, ঐথোয়া মাথোৱা খৰগা লোয়ানা, ইমুং চঙলকনা থি-ছক্ৰণী থকক চেখিখিবী মতৌদুনা...! খৰৱৰা কৰিলা ইৱাৰকপুৱা জাংনি, কৰিলা ওপৱনেক তৌৱাবু মীৰী উপ-কাঙথাল কোইফক ফক্ৰএৱনি।

তখনে শোয়দগী, মাথোৱাৰী নোমি মচোৱা খেতুলুকা কাৰিখৰদি মাই হায়বু, ঐগী লাইৱিক উপগী নিমেলন কাৱনকা মেথোনা - "ৱাৰৌগী নুপগী" হায়ৱগমপু ঐদি হেঙিক্ৰুপ অকুৰ ৱাৱৌৱি। ওপৱনেক য়োৱকৰানতা খঙলকই - লগীয়া অবা সিফাইন নহাৱেল চেক তৌৱনা নোমি ফাৰশিঙনা কাৰণনি। সিফাইন নহাৱেলসু শোভে শিদ্দে, মচোৱানা কাপখোঙকৰুপ মক্ৰনা পাদুনা মুমুগী মাগোলা চন্দোল চৰা থিন্দুনা লেজৱিৱা, লৈকাইগী অহল অমদি আৱা শাৰ্টি ওইভে। যৌদৌসিবু ঐথোয়ানু খোঙেয় হায়বা ওভৱে।

মসিনগীনি, ঐনা ঙ্গি, ওফিসতগী হক হকৰুপগা ইমুং চঙলনা খোঙ্গোলদগী মমা অনবা লাউমুগা ৱাৰিগেইহা চঙলকৰিব। ইনাওশিদ্দি হায়ৱক্ৰুপগী। অদুৰ ইমুং-ৰাজিগা ৱাৰী শানুনা, মাথোৱা লাকপগী। কমা হায়গা, মাথোৱাস মুমগী অকী-তুজুৱেগী মীহল অদুৰ কানবজাংনি, মখ-মখ হায়ৱকই। মঙাও থিৰতা ইনাও অঙৱদেকা হেৰু

লাকপগা গাৰী ইনশিঙলগা অমুক খেখিখিগে তৌৱনা ইমানা - "হায়, হেঙিক্ৰুপু কদায়নো, নয়াহনসু ঙসাইমে ৰা তাননি ঙইৱিসিলা", হায়দুনা টেনে। ইনাও অতোফা কোৱিবা ৰাজি ইমাগী মাঙ্গোলদা ইনাও মৰী অমদি ইবা-ৰাজিগা ইনা হায়জবদি "ঐ নাথোয়ান ইহেঙলা চাওনা পীৰিবিৰিবনি পামজত্ৰে, নথোয় হোংক্ৰুপেয়ে হায়ৱগা হোংক্ৰুপেয়ে।", নংত্ৰেগা ঐ হেঙিক্ৰুপেয়ে, শাসেইৱা যেনখাৱা জগা অমদি পীৱো। "ঐগী ৰা তবল ফগী ওই কৰিওই অমা-অমা পংঙা ঙনৱকই। ৰা নোকপা মতাগু য়াওই। ইনাও মৰীমকী মকু পশা উবনে, ইমা ৰাজিগী মাঙ্গোলা ওইবনে কলাটেনো ঐগী মালুৱৰা যৌনা পুৱা অমুক হেঙিক্ৰুকা ইমুং হায়কই। তৌৱবু ৰাৱেপুৰকই "অমুক-নুখিল ঐ" ইমানা ইনাও অতোফা ইচাশিং শেৱবু ঐগীনা পুৱক্ৰুনা লৈৱগনি ৰাজিগা য়েব-কৰ্মা চংখোঙক্ৰি ঐগীনা অৱন পৈগনি।"

নুদিমাং পংখে থেঙি। চাৰুশঙদা ইচাশিংগা চাক চাৰীৱিৱ। মমদি ইচাশিং হাইচানা থোবা এগাদু মৱোক শামজি চৰা ঙমত্ৰে হায়দুনা টোত থাপক্ৰুপ খোঙেকো, ঙোবা ক্কা লাক্ৰিৱ। মতাদুনা, পলপা লাগুনা মাথোৱা অমা খতা তৱকই - "মোং!"

মমাগা ইচাশিংগী, খেইডৌ থিৎগা মীংহেং লাগুনা ইচাশিংগীৰু ৰুঙকৰ কাৰণ, হক্ৰুগবৰা, অগা মমা কৰম তৌৱিগা হায়বা চানোনে ৰা মক কাৱিনা মীহলনি ৰুঙকৰ চাং হাইচনে। সিফাইন দ্ৰুট থাবণী পু মৌৱবল অঙাৰু ফলকৰি য়ুমা নৌৱনা হেভা হেঙিক্ৰি।

নহাৰ হেথিবা নোমোইজিক্ৰ মুমিকী ৱাৰি, ইনক-নক্কা নো-নাং মখোলা অমা-অনীং তথি, ইনকু কাৱনে খেৱকথিবা গাৰী ময়ামগী ফম-ফন চেংখনকথিবা সিফাই ময়াল। লৈকাই কোশিখিবা খঙইহে। ঐথোয়া ওপৱনেক ঠোঁট তৌমোমিমাৱে ৰুঙক্ৰুকা, মমা-মা মাথোৱা ৰুঙদি লেজুকা সনা লুপা খৰকদাও মমাগী মখাঙাও কিশিনহৰুগা খোঙ্গোল কাও মমা লুপা খৰকদাও মমাগী মখাঙাও কিশিনহৰুগা খোঙ্গোল কাও বা খিৎকোৱনি।

সিফাই হায়বু আংসিদি কৰিওনা অঙক য়াৱা জু ৰিৱাৰি! অদুৰ মপা হায়বু কৌনিদা মমবু ইহাশিবু মপুৰিক্ৰ খেঁপেংপিৰা ৰাই-ৰা থা থিৎনা হায়বুগা, ঐথোয়া পুৱা ইমুং চঙলকৰে। মতাদুনা নিক্ৰুকাৰু কপলাকক মতৌনি ঐনা ধনখিবা - "হায় ইবোহলনিসিদি পা অঙৱদেকা!" কৰাবু খৌনা ফক্ৰৌৱিবনা? ইয়ুমা চঙলকৰু নোমি পায়বা সিফাইগা পুসিকসনা মমা-মচাথেনা সনুমাঙা লেপাভঙকা, ঐথোয়া মাথোৱা খৰগা লোয়ানা, ইমুং চঙলকনা থি-ছক্ৰণী থকক চেখিখিবী মতৌদুনা...! খৰৱৰা কৰিলা ইৱাৰকপুৱা জাংনি, কৰিলা ওপৱনেক তৌৱাবু মীৰী উপ-কাঙথাল কোইফক ফক্ৰএৱনি।

তখনে শোয়দগী, মাথোৱাৰী নোমি মচোৱা খেতুলুকা কাৰিখৰদি মাই হায়বু, ঐগী লাইৱিক উপগী নিমেলন কাৱনকা মেথোনা - "ৱাৰৌগী নুপগী" হায়ৱগমপু ঐদি হেঙিক্ৰুপ অকুৰ ৱাৱৌৱি। ওপৱনেক য়োৱকৰানতা খঙলকই - লগীয়া অবা সিফাইন নহাৱেল চেক তৌৱনা নোমি ফাৰশিঙনা কাৰণনি। সিফাইন নহাৱেলসু শোভে শিদ্দে, মচোৱানা কাপখোঙকৰুপ মক্ৰনা পাদুনা মুমুগী মাগোলা চন্দোল চৰা থিন্দুনা লেজৱিৱা, লৈকাইগী অহল অমদি আৱা শাৰ্টি ওইভে। যৌদৌসিবু ঐথোয়ানু খোঙেয় হায়বা ওভৱে।

"পছুক্ৰম"

নিৰ্বোধজ ইবোণিক

খোঙকৰু লাগনা থাদুনা চেংলি, অকি অখঙ ত্ৰৈৱা ৰাখলদুনা। গাংলি খোঙাৱা য়েংফিং, তেঁৱি ৰীনা খুঙেফুনা, অফা অপুৰ মক্ৰুদা।

মীংকী পিৱাং শিঙিৱ তংতনা, পছুক্ৰে গৌৱাৱেঙা ৰুঙবৰা, কোখকৰু নাইৱৰা পুঙিক্ৰিগী খৌনা, কোৱা কখঙলকই কুইৱৰগী তুদো।

ৰাখলগী যৌনিদি ৰুবা লেভি, খিঙমকো খঙি পুৰুক্ৰমগী নিৱাললে, লুৱা ৰুবা মাথোৱা পুৱা, হেংনিখিগনি ৰীনা চেংলিই হক্ৰতচো।

অহিৰবিশং লৈবাজা

অহিৰবিশং লৈবাজা অশিৰবিশং খুদা তৈতাই মাথোৱা মীডেলনি, মীৱেংহংনি

ইমুংগা ঐথোয় ৰা ক্কা ঙনৱে, ইমানা মমাগা হায় "হায় অহৰী ইনশিঙী লিক-কোনকাদু য়োমশিঙু ঐগী খাঙাৰ পুশিগনাথো!" ৰাজিগা ঐঙেপদা হায় "ইনুভঙেহল চাব চাবকা ইহেঙলা অকোৱসিমদি চেৰুপল খাজিগা থোলেসি য়েংকী শেমদুনা শো লোৱা তৌৱো, ননাওশিঙু ঐ হায়গে, মৱাইনা পানজৱক্ৰনি!"

ইচাশিং মপুৰী মতেং পাংশিক্ৰু - "হয়েইদে হেভা হেইসি।" ময়ামদুগী মতৌদুনা ঐহাৰু ঙনৱকই। ৰা নোকপা মতাগু য়াওই। ইনাও মৰীমকী মকু পশা উবনে, ইমা ৰাজিগী মাঙ্গোলা ওইবনে কলাটেনো ঐগী মালুৱৰা যৌনা পুৱা অমুক হেঙিক্ৰুকা ইমুং হায়কই। তৌৱবু ৰাৱেপুৰকই "অমুক-নুখিল ঐ" ইমানা ইনাও অতোফা ইচাশিং শেৱবু ঐগীনা পুৱক্ৰুনা লৈৱগনি ৰাজিগা য়েব-কৰ্মা চংখোঙক্ৰি ঐগীনা অৱন পৈগনি।"

ইমা পাজি লাঙুনা ইয়ুমদ লৈৱিৱৰগী ৰাখল চাওখোঙক পোকৰুগাম পুঞ্জিদি লৈতানে। সৱকলেনো কাকেং থকদুনা তানিকোৱনিৱে খোঙেলগী মখে ঙই। চেৰু-মোক লাওৱেভে। অদুৰ খঙইহাৰুনা গাৰী আটোবা অমা খেৱকথিবী মখোলা তাই। ঐ খঙি, অদুৰ মতাদুনা "সিফাই মৱোকে" গাৰী হেদোকথি, মখোলা তামখি। মতাদুনা মতাগা মখেং মতাদুনা তানিকোৱনিৱে, মতৌৱ সাইকল অমা মখোলা মনুৱত খেৱক্ৰুগা ঐথোয় খোঙ্গোলৱাই খাৰ্টিখণ্ডন ঙেই। ঐদি ফমা কহেলে। খঙি শোৱেং। কনামো শকখঙনা থৰা ইয়ুমা চঙলকৰে। ঐথোয় তুফনি মতাদুনা "মপাদুগী কৌৱকই - "তাটৌ তাটৌ চেং খেঙ হায়কোও!" ইনাওপা অতোফাৰী মখোলাসি ৰাজিঙা ইমানা "তোৱা কৌৱনেৱে হা" হায়দুনা ঙাঙ কৌৱগী মমা খুঙেপা ঙা-চেংখোঙা থোঙ হায়নটিংবা খঙনিংবা কয়ামা খঙকোৱক্ৰুনা। অদু নিক্ৰুকাৰু কপলাকসি খোঙ্গোলমো খোকটৈ য়াৱে। সৱক কেক ৰুবা লৈৱিৱা হইল-ইনাও, ইয়ুৱা-ইনাও কোল্লু মসি আ-অমেৱিকা লেভ্ৰবঙম থাপতক্ৰুগা। অৱনমক্ৰু মাথোৱানো ঙংগে মখকী মতৌ, পাজি থোৱালগা, য়েংগৌ-ৰামপানা খৱগা লৈৱিৱা থা-ৰা গী য়ুখথেনবা ইপা ইপ হাজিক্ৰি খুৱা-মামশিগী ইচি-ইনাওগী য়ুমা পুঙিঙ ডিঙশিঙুনা অহনবন মাথোৱাগী ইনকখুনবাকোৱুঙা য়েংগৌ।

অদুৰ মাথোৱাগীদি ফুজ চাক্ৰবৰা নংগ্ৰগা থঙইনা মুংথংমিৰা মেকা অমতা থানবা উদে, পুৱম মমই। মৱনমুনা অৱাইনগীনা থোঙা থাজিগি। লৈপল কোমোভুনা নীংনিংনা কাক্ৰম লৈৱবনি, মনুৱাচেলুৱা ঙমে ঐগী ইহেঙলা লেপুগা কৌ-ই - "হে ৱাৰে, হে ৱাৰে!" খুঙেভে। অমুকু কৌই। হেভিক্ৰি মাথোৱা যেনখাগী থোঙাও হাংকোপঙম তৌৱকই, অদুগা ৰাৰুনা খুঙকই - "কৌৱা তাটৌ, কৰি হায়গে?" - "হেঙিক্ৰি মখোলাবু কৰিলা তাটৌমত্ৰে?" - "কদায়নগী খঙদে অনকপনা মাজি তাটৌই, য়োমেনো ৰোমনা অমদি শোৱেং, সিফাইগা পুসিককা শোৱনকা লৈৱকি, ইমুংগা চঙিৰু তাটৌ, মে ক মাগোলা মুংথংমি, লাই ৰুৱিৱী!"

ৰামসু থোঙনাও লোনশিঙনি। ময়মদা থাঞ্জাৰু নিমিগো মুংথংমি। ঐপু ইমুং চঙলকৰে খন্দুনা মায় ওভেঙক কপগা ঐথোয় ইমাগা ৰাবানালগাটেনে অমা কোৱনা চেঙ শুদানা খোঙ্গোলমোমগী চঙলকৰুগা, মমাগা সনুমাঙালদগী ঐবু ইমুং চঙলকৰে কৌৱকৰুপা অচ চাি। ঐথোয় ঙনৱকই। কমা হায়গা, মাথোৱাস মুমগী অকী-তুজুৱেগী মীহল অদুৰ কানবজাংনি, মখ-মখ হায়ৱকই। মঙাও থিৰতা ইনাও অঙৱদেকা হেৰু

মুংথংনৱৰুৱা মপান-মপানগী থাটুমিগি অদুৰ মতাদুনাৱে। খাং-ৰায়ে ঙনৱক নহনা চিঙিঙে যেনবগী, ৱাৰী ৱাৰাই ঙনৱকই। মখোলা থাং-ৰা অৱাৱেঙা ঐথোয়গী য়ুমসু ইতাল হেৰে। অদুৰ লুৱিবদি অগা শুম অঙনবা মঙল ফক্ৰুতা লৈৱেইদৌৱিবসি।

নিয়ম লৈতে পুঙহি হই। হিঙ্গু হিঙকই ডিগকা ও কদইনো মাথোনা হিগণবা মৱম কৰা কুইনা চফক খঙা মাথোৱা শৰু মচইনি।

লমশি মৱনা শেমখিবা পিৰা নাইবা হিঙকই। মখোৱা মনাজা কোইশিঙুনা লৈ মথোৱাই মখ শামখা কৰ।

মাথোৱা ময়াম পুশিঙুনা মখ ঙইথে ডুট হেংকী হেৰা শঙল লুট পাংকী মখেই ওইনিংবা হেথিবা ঙক্ৰি।

মকোক য়াওৱা অতোবা জীৱনি নিমুশি লৈতে ৰাচেং ৰোনাম কৰি হেৰে হেৰে কেম মশাৰু শক্ৰেং মিশেংদি।

অকীবা ফাওৱকই হৌনা লাউৱকই খন্দে মাথোৱাগী ৰাখল লৈহৌৱাবা ভুং মৌৱোলগী শেপকম লাউই।

ভাবুহুংদগী

মণিপুৰগী শক্ৰৱিৱা কবি অমদি অইবা লাইম সমৱেঙনা ইবা ৱাৱেংশিঙী লাইৱিক "ৰুগী অৱাৰা অমসুং নুঙইহা" (ফেব্ৰুৱা ১৯৯৯) দগী লৈৱাকী ওয়া কৌবা ৱাৱেং মচা অসি ঙগিগী ওইনা তাবুংগী লৌখচৰি)

লৈৱাকী ওয়া

উত্তৰপ্ৰদেশপু উত্তৰ নংগ্ৰগা উত্ত প্ৰদেশ হায়বা ৰাজ্য ৱাইজ হায়বা শাৰ্টিঙে মৱমদি ঐথোয় ময়াম নহে। অদুৰ হেঙিক্ৰুপাৰু প্ৰশান মন্ত্ৰীৰ প্ৰশান মন্ত্ৰিগাৰু হায়জিঙক্ৰুপি অমুকু নুঙইহে। মৱমদি আকাশবাণী ইফালগী পাট পাবা অমা অনী নহনা নৈতে অয়াৰা ঐথোয়না থেবনবা পথান মতি ভঙা হায়। ইচা অমা ইনাও অমা মৰে থাবদি শোয় লৈতে, নুফু নুশি। অদুৰ জাতিগী ওইবা ৱেডিঙা মৰে থাবদি ফুদে হায়নিঙই।

ঐথোয়না ইহান হায়বা পাট পিৰি ৱেডিঙনি। ৱেডিঙনা হায়বা অদু ফুই হায়না লৌৱনিৱনি, ৱেডিঙনা হায়বা নিং অদু, ৱাই খোঙেক অদু ফুই হায়না লৌৱে অমসুং অমন। ৱেডিঙনা পুটভক পাবা কামবু ৱেডিঙনা হায়না লৌ। খঙবনা অদৌবা ৱাই লৈৱক নংগ্ৰগা লৈৱাকী হুচিবা, ৱেজাকি, মন্ত্ৰিগী মদিং হৌনা ফুই হায়না লৌই, অমই। অদুনা ৱেডিঙনা ৱাৰিবক্ৰে মমা হায়জিঙই। জাতিগী ফনা য়াঙা ওইনুসু পিৰিক্ৰু পৈকি হায়বা নুঙইহে। পুখিৰী পুৱমক অয়াৰা পিৰিক্ৰু হায়। ঐথোয়গী টাণা হায়বা ৰামসু নহে। ঙাইদগী লুৱা লৈৱাকী ওবা ওইৱিবা ৱেডিঙনা হায়বা অদু লাৱবসু চুৱেসু তৱিঙই। ফনা নুঙইহেতা অবা সুক্কা হায়বা হিন্দী ফিগ্ৰগী দীশে কয় ঐথোয়বু নন্দুনা তমজই।

লাইম সমৱেঙ

মণিপুৰী পাচু পাওৱা পাওতাক

- ১৬. অথা-অৱাক - অথাবা চীঞাক।
১৭. অথা-অৱাক মহাও তথা। - অফ-ফতা খঙদোকপ।
১৮. অথাকা থবকা - পুকেল তিবা, অৱোপা লৈতা।
১৯. অথাও কনবনা অক্ৰবা থবক পাঙখোকা গুশী। - অক্ৰবা থবক পাঙখোকে খঙবদি নিংক্ৰেপ পানবা, খাঙবা কনবা তাই।

- ১০. অথাবা মীংগে। -নুশিৱা মংগ।
১১. অথতা অহেবা মীদি ৰা ৰাজিগা ঙাঙই। -মতীক-মঙপ লৈবা মীদি মক ওইবা ৰা খঙকম ঙাঙই।
১২. অথা-অৱাও তথা -অথা অকনবা ঙাঙবা। -নোমি মীঙতা তথা।

শোমজিবনা

তা. লৈৱাৰেথ তোনলোন

গাঠৰিকা উনবা

লাইৱিকী মিমিং মণিপুৰী শৈৱেংগী হৌৱিকম অমসুং মসিগী মশক

অইবা: লনচেনবা মীতে ফোঙবা: ছুমনে ৱিচাৰ্চ ডিভলপমেন্ট গ্ৰুপ মমলা: লুপা ৭৫।

লনচেনবা মীতে ইবা "মণিপুৰী শৈৱেংগী হৌৱিকম অমসুং মসিগী মশক" হায়বা নৈনকা ৱাৱেংগী লাইৱিক অদি অহনবা ওইনা ঙুইক্ৰু কুং ২০০৫ ছুমনে ৱিচাৰ্চ ডিভলপমেন্ট গ্ৰুপ, মণিপুৰনা পুৰিবা প্ৰেস, লায়ং কেইল, খুৱাইনা নুগা কোভিঙনি। লময় ৩৫ পানবা লাইৱিক অসিগী মমলা লুপা ৭৫ পীৰ।

মণিপুৰী সাহিত্য ১৯৯০ গী মৱমসিদি অহেৰা কামক লৈখি। মণিপুৰগী মশাৰী লৈহাওগী "অদু নতবু কনাম মপান থোঙনা ইমাং য়েংক্ৰে হায়গে হা, নতবু য়ুমা লেজনা লৈমু হায়ৱগা, ঙাইতা নৈৱোলগী ওইনু ইলিন অমদি পুঙত নৈৱোলে ডাংদুনা মণিপুৰী সাহিত্যৰু নৈন হায়ৱিক চাশিন-পুৰ্জিগী হায়বা য়াৱে হায়না খৱকথি। M.S Nagure English Literary Criticism and Theory" না হায়বা "Necessity is mother of invention" (P.237) হায়ৱঙম লনচেনবা মীতে অৱিবা মণিপুৰী সাহিত্যৰু নৈনবা "শৈৱেং" হায়বা ৱাইসিগী হৌৱিকম, অৰ্থ থিবা লাইৱিকসি হোংনবা উফ হই। লাইৱিকসি ইগী মতাদুনা হই - "ডগিদি মণিপুৰী শৈৱেংগী হৌৱিকম কৰিলা অমসুং মনি অমৌনা কৰিগী কৰিগীক পথোকপমে হায়বিল মুংং তনা খঙকৰী থৌহেঙলাক ৱাইক্ৰুনা অমা লাক্ৰে মৱমদি নেক্ৰু সোমগী (পাৰাথশিঙী পানম মমা মণিপুৰী শৈৱেংগী ঙন-ওপুনা অৱিবা মণিপুৰী শৈৱেং মশাৰী ওইবা চপ মা মশক হেৰে মতং-মতৌগ্ৰু খাৰা ঙমে। মৱমদি মণিপুৰী ৰাশ, ঙিং: নুশিং অমসুং মসিগা খুৱাৰিবা মীওইশিগী লাল, ঙিৱ: অমসুং য়োৱাপাৰা লাল, ঙিং: নুশিং অমসুং মসিগা খুৱাৰিবা মীওইশিগী ৰাখল হাইৱেং অমদি চংনবাগা তেঙান তেঙাঙি। (লাঃ) লাইৱিকসিদি নৈৱোলগী "শৈৱেং" হায়বিলগী যাওঁৱৰা শ+ং+ং+ং হায়বিলগী সন্মাদ তৌদুনা মশক অক্ৰবা হেইনি। তাক্ৰ অনী থোৱা খায়োকো অমনি।

চুৱাণসিন্দু সাহিত্যগী পাট

মে ১০, ২০১৬, লৈৱাকশাৰুগা সাহিত্য অকাদেমী কোলকাতা অমসুং মাদেনে অইকোল, খাবম লমখাই অনীনা খুংশঙুনা অশে নিৰ্বৌ লৈকোল মতাইদা মিথ ইন মণিপুৰ কলাচ এন্ড লিৱেৱে হায়বা হীৱম অসিগা নোমগী ওইবা লিটৱেৰী হোয়ৱ অমা শীৰ্মবা।

লিটৱেৰী কোৱম অসিগা ৱাৰী মচা পাৰ্গী যৌম অমসু পাঙখোকথি। যৌম অদুনা শ্ৰোফেপাৰ নাওৱে মখপেঙ, ডাইস চাঞ্চেলৰ, মণিপুৰ য়ুনিৱৰ্চিটী ৰাশ, ঙিং: নুশিং অমসুং মসিগা খুৱাৰিবা মীওইশিগী লাল, ঙিৱ: অমসুং য়োৱাপাৰা লাল, ঙিং: নুশিং অমসুং মসিগা খুৱাৰিবা মীওইশিগী ৰাখল হাইৱেং অমদি চংনবাগা তেঙান তেঙাঙি। (লাঃ) লাইৱিকসিদি নৈৱোলগী "শৈৱেং" হায়বিলগী যাওঁৱৰা শ+ং+ং+ং হায়বিলগী সন্মাদ তৌদুনা মশক অক্ৰবা হেইনি। তাক্ৰ অনী থোৱা খায়োকো অমনি।

লাইৱিকসিদি অহনবা তাক্ৰ "মণিপুৰী শৈৱেং" হায়বিলগী শৈৱেং থোকপগী মৱম, ৰাকমাগী ৱায়েক, শৈৱেং ৱাৱেংগী হায়বিলগী মৱম, "মে গী মশা, মে ওইৱকপা, মে ৱাইগী মৱম লিবা" "চেপকী খেপল লীবা, পুৱাগী মীংগেগী "চুং" গী খেপল লীবা, মে শেপা অতোগা লোনগী ইথল থিৱা, "মৌগী ৱায়েক অমদি শৈৱেংগী মশক অমসুং শৈৱেংগা ৱাইগা লেনবা মৱ হায়বিলগী মৱ-হেইশিগি ৱাৱি। অদুগা অনিঙতা তাক্ৰ ওইৱিবা "অনবা মণিপুৰী শৈৱেংগী মশক" হায়বিলগী "সিফাই শৈৱেং" হায়বিলগী পুৱা অমদি শৈৱেংগা হায়বা ৱায়েক। ঐথোয়া লাগুনা শৈৱেং হায়বিলগী খুং: ঙিৎ অমদি লাইহেল হায়না ৱায়েকোৱনা লৈৱি। নৈনকপা অসিদি মতম অনবা তপাৰ্জী লনচেনবা মনিংতা পাৰাৰু মঙাং, লুৱাং, খুমন, অতোগা, মেইৱাং, খা-ইগা, সৰাং লৈৱাৰেথ, হেংলৈ অমসু চক্ৰলকিগী নিংৱৌৱেলবু লৈনে। মদুগা লোয়না চায়নৱোল, লিখংলোন, চিঙাইৱোল অমদি শৈৱেংগী ওইবা লৈৱোন, থাৱেল ফিগ হিঙি, ৱাইগা, হিৱেং নুংগা, লাইৱেংগী নৈৱেংগী লৈনে। লানচেনবা শৈৱেংগী মতাদুনা খুং: ঙিৎগা নোবা য়াৱে খুং: ঙিৎগী মতাদুনা (লাই ইৱাওগী) ঙিৎ, লীৱাৱেং, "শৈৱেংগী হোংলোন, লাইৱেং, হায়কোলাংনিংনি। অদুগা প্ৰকাৰ গাওৱা খুং: ঙিৎগা অক্ৰৱা খুং: ঙিৎগা অৱিবা অক্ৰৱা খুং: ঙিৎ হায়না ৱায়েকোৱনা লৈৱনা লাক্ৰি। অদুগা লাইশোল হায়বিলগী অক্ৰৱা লাইহেল অমদি অক্ৰৱনা লাইশোল হায়না ৱায়েকোৱনা পীৰি। লাইৱিক অসিগা অইনবা মণিপুৰী শৈৱেংগী হৌৱিকম ওইবা য়াৱা ৱিচাৰ্চৰী হাইপোথেসিস অমদি পীৱে হায়না লৌৱা হাই। নৈৱোলগী হায়-শৈৱেং হায়বা ৱাইসিগা মণিপুৰী শৈৱেংগী হৌৱিকম হায়। ঙিং: নুশিং অমসুং য়োৱাপাৰা লাল, ঙিং: নুশিং অমসুং মসিগা খুৱাৰিবা মীওইশিগী ৰাখল হাইৱেং অমদি চংনবাগা তেঙান তেঙাঙি। (লাঃ) লাইৱিকসিদি নৈৱোলগী "শৈৱেং" হায়বিলগী যাওঁৱৰা শ+ং+ং+ং হায়বিলগী সন্মাদ তৌদুনা মশক অক্ৰৱা হেইনি। তাক্ৰ অনী থোৱা খায়োকো অমনি।

আৰ জে মীতে

খৌইজিক্ৰ

খৌইজিক্ৰ মতৌগী সিংচনা যৌৱম মপু ওইনুনা হৌৱেকপগী থৌৱম পাঙখোকথি।

মখদা, "ৰাচ্যপ্ৰমিডময় জয়তুকুমাৰ নিৰ্বৌ লৈকোল মতাইদা মিথ ইন মণিপুৰ কলাচ এন্ড লিৱেৱে হায়বা হীৱম অসিগা নোমগী ওইবা লিটৱেৰী হোয়ৱ অমা শীৰ্মবা।

পুশি অমসুং থবক হায়বিলগী বি. নোতাচ শৰ্মনা চে পাৰি। ঙিৎ ময়েক ইবা অমা ওইনা বি জয়তুকুমাৰ শৰ্মা হায়বিলগী গ্ৰো. পোভাচ সন্মাদনা চে পাৰি। অতোগা সাহিত্য ইবা অমা ওইনা বি জয়তুকুমাৰ শৰ্মা হায়বিলগী পোগলেম ইংকুমাৰনা চে পাৰি। খুৱাইজম নিমাইৱেল সিংচনা নোৱেংৱে ওইখি।